

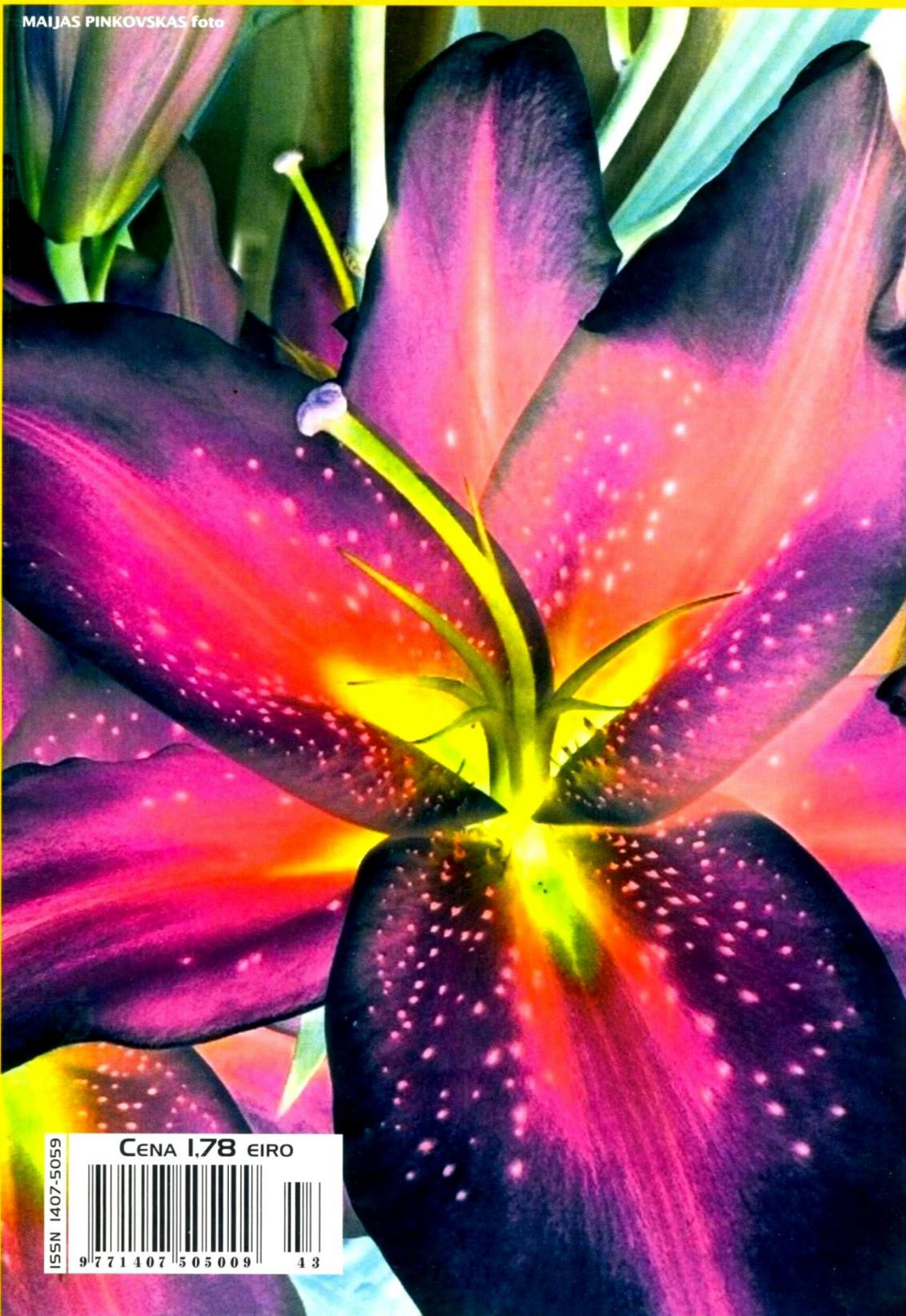
ĀTRĀ PĀRĀKSA

Tautas žurnāls

2014. GADA OKTOBRĪ

20
428

MAIJAS PINKOVSKAS foto

- ◆ Kā atvēseļot aizkuņķa dziedzeri?
- ◆ Tautā mīlētā žurnālistē VELTA PURINA
- ◆ Latviešu diēvziņa
- ◆ Veiksmes formulas
- ◆ Servisa suni un viņu skolotāja ZAIGA KLAVIŅA
- ◆ Populāru cilvēku fobijas
- ◆ Organisma attīrišana ar... balsi

CENA 1,78 EIRO
ISSN 1407-5059
9 771407 505009
43

Dieva dāvanu skolotāja

— Kāda bija tava pirmā tīkšanās ar Teodoru?

— Pirmoreiz šo kucēnu ieraudzīju, kad viņam bija četri mēneši, un mani pārsteidza Teodora uzvedība. Viņa vienaudži parasti lēkā un dauzās, bet viņš bija pārsteidzoši mierīgs, izstaigājās un gulēja. Saimniekiem pat ieteicu pārbaukt kucēna veselību — varbūt viņam sirds slīma vai kāda cīta veselības problēma, bet viss bija kārtībā. Pie sevis nodomāju, ka, nesmot vērā kucēna raksturu, no viņa varētu izskolot labu pavadoni, bet ātri vien par Teodoru aizmirsu. Tomēr sagadījās, ka 8 mēnešu vecumā viņš nonāca pie manis un mēs uzsākām apmācību.

— «Teodors» ir labdarības biedrība?

— Vācam ziedojušus, un cilvēki ir atsaucīgāki, nekā biju cerējusi. Tomēr biedrība par šiem līdzekļiem vēl nevar atlauties nopirkt sunus un sagatavot tos apmācībai «no nullē», jo šis izmaksas ir ļoti lielas. Lidz ar to pagaidām būtībā nodarbojamies ar labdarību, pamata visu daru par saviem personīgajiem līdzekļiem. Teodoru gan apmācīju, gan baroju, gan sedzu visas

gatavs veikt trešais siks.

— Paņem kucēnu, izaudzini un — atdod citam cilvēkam. Sirds nesāp?

— Prakse ir tāda: mums jau paaugušos attiecīgas šķirnes kucēnu no savas sunenes metiena uzdāvina cilvēki. Kad tas sasniedzis gada vecumu, sāku viņu apmācīt — apmācība notiek apmēram gadu, un tīkai tad suni nododu «audžuģimēnē». Šķirties no saviem audzēkņiem jau esmu pieradusi, jo tāds ir kinologa darbs. Pirms tam apmācīju privātsuņus, strādāju ar dienesta suniem Valsts policijas kinoloģijas grupā.

— Kamēr siks ir pie tevis, par viņu visu zinī, rūpējies, bet kā vari zināt, ka siks labi jutīsies arī pie jaunā saimnieka?

— Mēs pārbaudam. Un kuram katram jau kuru katu suni nedodam — zinot suna raksturu, no vairākiem cilvēkiem izmeklēju viņam vispiemērotāko saimnieku. Piemēram — ja siks ir aktīvs, tad izteiktam istabā sēdētājam viņu neatdošu. Tāpat jānoskaidro, vai cilvēkam agrāk vispār bijusi kaut kāda pieredze saskarsmē ar suniem. Ja nē, jāapmāca arī potenciālais saimnieks.

Saruna ar kinoloģi, servisa sunu biedrības «Teodors» dibinātāju ZAIGU KĻAVINU

Servisa sunu biedrības «Teodors» darbības mērķis ir veicināt cilvēku ar īpašām vajadzībām pilnvērtigu iekļaušanos sabiedrībā ar īpaši apmācītu sunu palīdzību: suniem terapeiķiem, asistentiem un pavadopiem. Mērķis tādu izveidot Zaigai Kļavinai bija jau sen, tikai nebija tīcības, ka Latvijā tādu izveidot izdosies. Tomēr pieredze sadarbībā ar šādām mērķbiedrībām Somijā, kur tās veiksmīgi darbojas jau apmēram 75 gadus, viņai nedeva mieru, un — pirms gada Zaiga kopā ar domubiedriem tādu Latvijā tomēr izveidoja. Tad viņa «izveda tautās» arī savu pirmo apmācīto suni-pavadonu Teodoru, nākamo saimnieku ļaujot izvēlēties sunim pašam. Baltais labradors-retrīvers no trīm prezentētiem izvēlējās nerēdzīgo Alekseju Volkovu. Tikai vēlāk viņš uzzināja, ka vārds Teodors, tulkojumā no grieķu valodas, nozīmē — Dieva dāvana. Un, lai gan Zaiga neatbalsta cilvēku vārdu došanu suniem, šajā gadījumā tas esot kā trāpījums desmitniekā, jo speciāli apmācītie suni dara svētīgu darbu un saviem saimniekiem tiešām ir kā Dieva dāvanas. Tāpēc šajā vārdā tika nosaukta arī biedrība.

— Kā rīkotos situācijā, kad siks nosmādētu visus īespējamos jaunos saimniekus?

— Tā nu gluži nav, ka nostādam cilvēkus rindā un tad siks kādu izvēlas! Mēs viņiem visiem vispirms dodam iespēju ar suni, kuram uzlikti speciāli iemaukti, iziet pastaigā pa konkrētu maršrutu, un tad vērojam — kā abiem sapas. Iedomājieties — jums aizsien acis tā, ka neko nerēdzat, iedod rokās pavadu, kas jūs «savieno» ar suni, un saka — nu, tagad dodiet komandu un ļaujaties, lai siks jūs ved! Tas nemaz nav tik vienkārši. Bet, teiksīm, Teodora un Alekseja saskaņa bija apbrīnojama jau viņu pirmajā tīkšanās reizē — Aleksejs sunim sekoja tādā tempā, ka man bija jāskrien viņiem līdzi! Šāvukārt ar diviem citiem cilvēkiem Teodors vispār nekur negribēja iet. Protams, manai komandai — «jāiet!» suns klausīja, bet skats, kā viņš to izpildīja, ar iepriekš redzēto bija kā diena pret nakti. Man pat nācās iet pa priekšu, jo cilvēkam maršruts suna pavadībā ir jāiziet un man tā laikā jāizskaidro visi nerēdzīgo cilvēku, kā suna pavadāmo, interesējošie jautājumi.

— Kādas šķirnes suni ir labākie nerēdzīgo pavadonī?

— Parsvarā labradori-retrīveri. Viņi ir arī labākie ratīnkārēslā sēdošo cilvēku un cilvēku ar kustības traucējumiem asistenti. Šim darbam apmācīt sunus mēs pagaidām vēl neesam paguvuši, bet tas ir procesā. Vispirms jāmācās vēl arī sunu treneriem, jo, lai cik labs un zinošs viņš būtu savā tiešajā darbā,

vīnam lieliski jāpārķina arī īpašo cīlveku īpašas vajadzības. Pienēram, pirms sāku apmācīt sunus vājredzīgajiem vai neredzīgajiem cīlvekiem, izgāju speciālus kursus — divas nedēļas dzīvoju un visu darīju aizsietām acīm — mazgājos, ēdu utt. Bez visa tā bija jāapgūst arī zināšanas par redzes invaliditātes specifiku — ko nozīmē, ka cīlveks redz tikai mazliet vai ka viņam ir «tunel-redze». Lai to saprastu, man vajadzēja pārvietoties ar īpašām brillēm uz acīm, un tas nebūt nav tik viegli. Man visgrūtāk bija iet pa trepēm, jo neredzēju, kad tās beigsies. Tāpēc tagad saprotu, kāpēc daļa neredzīgo tās tik ļoti nemil.

Suns ar neredzīgo saimnieku ienāk līvelveikālā, kur ir slidošās trepes, bet pa tām taču viņš saimnieku uz 2.stāvu nevedīs. Ko saimnieks un suns dara šādā situācijā?

— Suns sagaida komandu, kas liek meklēt parastās trepes vai liftu. Un tas ir fantastisks, kā suns to atrod! Par sunu gudrību nešaubījós, bet tomēr nevarēju iedomāties, ka viņi ir tik gudri! Pie manis no Somijas ciemos atbrauca neredzīga žurnāliste ar savu suni. Kādu dienu izdomājām iejet pa ēst kādā no t/c «Domina» esošajām kafejnīcām. Īpaši necenšoties iegaumēt, pa kādiem labirintiem no autostāvvietas vienā no tām nokļuvām, papusdienojām, un es nosmēju, ka atpakaļceļu tik viegli neatradīsim, jo es nemīlu staigāt pa līvelveikāliem un līdz ar to tajos neorientējos. Marianna mierīgi atteicā, lai es neuztraucoties — suns to ātri atradišot. Un, tīklīz viņa deva komandu: «Peka — lifts!», suns mūs pa visiem labirintiem līdz liftam aizveda tik ātri, ka es pat attapīties nepaguvu, un man atlīka vien nospiest pogu ar vajadzīgo stāvu — to Peka nemācēja. Kad jau pati apmācīju sunus, kopā ar suni gāju uz veikalā iepirkties — man taču apmācības laikā viss jādara tā, kā darīs cīlveks, par kura pavadoni suns klūs. Man līdz atnāca draudzene, kamēr laikojām drēbes, suns mierīgi gulēja, kad devu komandu — «izeja!», veikli līdz tai aizveda — tikai nevis pa to ceļu, pa kuru bijām atnākušas, bet pa citu. Par to biju mazliet pārsteigta, bet droši zinu — ja suns-pavadonis kādu ceļu būs izgājis kaut reizi, viņš to neklūdīgi atradīs arī nākošajā reizē. Neredzīgam cīlvekam būt par to pārliecīnātam ir ļoti svarīgi.

Sīs cīlveks, lai papusdienotu, iegājis kafejnīcā tikai dīvata ar suni. Kas notiek tālāk?

— Suns, pēc attiecīgas pavēles, saimnieku aizved pie letes, kad pasūtījums izdarīts — pie brīva galda. Attiecīgi veikalā suns saimnieku aizved pie kases, autobusā līdz brīvai vietai. Izklausās neticami? Tad pastāstišu kaut ko vēl neticamāku — suniem piemīt telepātijas spējas. Pirmo šādu gadījumu man izstāstīja Aleksejs. Viņš studē,

pārvietojas ar dažādiem transporta līdzekļiem. Viens no viņa un Teodora ierastajiem maršrutiem ir arī Centrālā stacija — Vērmaņdārzs, kur suns var arī labi izstaigāties. Reiz, dodoties ierastajā virzienā, Aleksejs iedomājas, ka viņam pirms parka vajadzētu nogriezties pa labi, tomēr turpina sekot Teodoram. Un pēkšņi suns pagriežas... pa labi un aizved viņu tieši tur, kur Aleksejs bija iecerējis aiziet. Otrs, vēl apbrīnojamāks gadījums. Aleksejs izdomājis aiziet uz frizētavu. Ne reizi vien, saņēmis komandu — «frizētava!», Teodors viņu līdz tai aizvedis, bet todien konkrētā frizētava bijusi slēgta. Kāds saprotos un atsaucīgs garāmgājējs pastāstījis, ka pāris tramvaja pieturas tālāk esot vēl viena — tikai pāri sliedēm esot jāpāriet. Aleksejs tajā nav bijis ne reizi, bet Teodora pavadībā iekāpj tramvajā, pēc pāris pieturām no tā izkāpj, pāriet pāri sliedēm, bet kurp dotoies tālāk, nezina. Arī cīlvekus tuvumā nedzīr. Bet Teodors tik dodas tālāk un viņš seko. Pēc briža seko pagrieziens, kaut kādas kāpnes. Aleksejs pa tām uzkāpj, satausta durvis, to rokturi un, pavēris durvis, jautā: «Kas, lūdzu, šeit atrodas?» Izrādās — frizētava! Bet Teodors tajā nekad iepriekš nebija bijis! Iespējams, komanda «frizētava!» sunim asociējās ar tās specifisko smaržu un viņš vadījās no tās, bet, nenofēdzami, šī situācija pierādīja to, cik lieliski Teodors jūt un saprot savu saimnieku. Sadzīv zinām līdzīgas situācijas — ja esam izlēmuši braukt uz laukiem, bet suni atstāt mājās, tad vārdu «lauki» labāk nepieiniēt, pretējā gadījumā nupat vēl snaudošais suns momentā pieleks kājās un, prieķā luncinādams asti, pirmais ieleks mašīnā. Un dažkārt tā notiks arī tad, ja vārdu «lauki» nebūsim pieminējuši, jo suni lieliski jūt saimnieku noskaņojumu pirms katras viņu darbības.

Cik ilgi suns-pavadonis jāapmācā, lai viņam droši varētu uzticēt vadīt cīlveku?

— Tā kā Teodors bija pirmais suns, kuru apmācīju, un līdz ar to daudz kas bija jāmācās arī man pašai, tad tas prasīja pusotru gadu. Tagad, ātrākais, tieku galā 6 mēnešu laikā, cītreiz mazliet ilgākā periodā — tas atkarīgs no suna.

Apmācību laikā neredzīga cīlveka lomā iefūties arī doties ar suni uz pilsētu?

— Protams. Un esmu ļoti pateicīga cīlvekiem uz ielas, kuri man palidz kā tiešām neredzīgai, pasakot — īuksoforā deg zaļā vai sarkanā gaismā, jo suns šo signālu krāsas neatšķir, viņš satiksmes noteikumus zina tik, cik ielu pāriet

pareizā vietā vai atrast «zebru». Tikai es nevienam no izpālīdzētājiem neatklāju, ka patiesībā esmu redzīga, jo pretējā gadījumā ticamība zustu visiem šajā situācijā iesaistītājiem.

Tātad nākamais tavs mērķis ir sagatavot sunus-asistentus ratīnniekiem?

— Jā, bet līdz pirmajam šādu sunu «izlaidumam» darba vēl ļoti daudz. Nākotnē iecerēts apmācīt arī sunus, kas diabēta slimniekus laikus brīdinās par cukura līmena izmaiņām asinīs. Starp citu, viens mans suns to iemācījās pats, jo daļa neredzīgo ir arī diabēta slimnieki. Mans pirmais Somijā apmācītais suns, kollija un erdelterjera jauktenis, nonāca tieši pie šādas sievietes. Reiz, ejot pa ielu, suns pēkšņi bija novērsis uzmanību no sava uzdevuma un sācis ostīt pie gājēju pārejas stāvošu cīlveku. Pārsteigtā saimniece viņam jautājusi — vai kas noticis?, jo tāpat vien viņas suns sveisīm uzmanību nepievēršot. Virietis atteicis, ka noticis nekas neesot, bet viņš nervozējot, jo steidzoties izdarīt insulīna injekciju. Tātad suns, labi pazīdams savu saimnieci, izmaiņas

cukura līmenī sajuta arī pilnīgi svešam cīlvekam! ļoti svētīgi šādi suni ir ģimenes, kurās cukura diabēts ir bērnam, jo lēkmes var uzņākt arī naktī un tas nozīmē, ka vienam no vecākiem pie bērna jādežurē visu laiku. Savukārt, ja mazam bērnam līdzās ir suns, viņš,

sajutis lēkmes tuvošanos, steidz mo- dīnāt vecākus, bet, ja bērns jau lielāks, piešies viņam macītu ar insulīnu un visu tā iešprīcēšanai nepieciešamo.

— Un kādi ir ratīnieku sunu-asistētu darba pienākumi?

— Tie vairāk ir praktiskas dabas. Piemēram — suns paceļ un padod saimniekam nokritušos priekšmetus vai pasniedz tos, pēc kuriem viņš nevar aizsniegties, ieslēdz un izslēdz gaismu, palīdz izkāpt no gulta vai tajā iekāpt, pareizā pozīcijā, krēslā apsēžoties, novietot kājas, salīkt veļasmašinā un no tās izņemt velu, attaisīt durvis. Brīnišķīgs palīgs šāds suns ir ģimenēs, kur ir bērns-ratīnieks. Bieži šādi bērni ne par ko negrib palīkt mājās vieni, bet, ja ir suns, viņi jūtas droši un paliek mājās labprāt. Kad šos sunus redz darbībā, tas tiešām izskatās kā pasakā.

— Kur var apgūt kinologa amatu?

— Pat nezinu. Es ar savu pirmo suni vēl ietrāpījos DOSAAF laikā, izgāju vajadzigos kursus un kļuvu par instruktori. Pēc tam mācījos Policijas akadēmijā, zināšanas papildināju Vācijā, Somijā un citās valstīs. Tiku strādājusi policijā, robežsardzē, muītā. Labu laiku šajās iestādēs vispopulārākie bija vācu aitu suni, bet nu jau labu laiku pasaulei par labākajiem dienesta suniem tiek atzīti belģu aitu suni — malinua. Neizskatīgi, rudi — vairāk izskatās pēc kranča. Kad Latvijā ievedu savus pirmos malinua sunus, kāds kolēģis man teica: «Zaiga, pa masakačku skraida simtiem tādu!...» Bet vispār mans pirms suns bija augumā mazīšs, kaut kas līdzīgs japānu hinam. Nopirku to tirgū, neskatošies uz vecāku protestu. Nākamais mans suns bija uz ielas atrasts kollījs, un ar viņu jau sāku nodarboties nopietni.

— Vai tas, ka par pavadoņiem, terapeišiem un asistentiem pārsvarā apmāca labradorus-retriverus un zelta retriverus, liecina par šo šķirņu sunu īpašo gudrību?

— Labi pavadoņi neredzīgajiem ir arī vācu aitu suni, dažu šķirņu jaunieji, bet nav nekāda pamata teikt, ka šo šķirņu suni ir paši gudrākie. Ja suns būs ļoti, ļoti gudrs, viņš nez vai darīs visu, ko viņam liek darīt, tāpēc pareizāk būtu teikt, ka minēto šķirņu suni ir kā radīti šādam darbam, jo viņi īpaši nedomā — kāpēc tas jādara, bet, saņēmuši attiecīgu komandu, vienkārši dara to, kas viņiem iemācīts.

— Ko, suni mācot, drīkst darīt un ko — nedrīkst?

— Apmācot pavadoņus, cenšamies sunus par labi izpildītu komandu neatalgot ar gardāku kumosu — lai viņi arī turpmāk to negaidītu. Un arī citiem suniem pilnīgi pietiek ar uzslavu, paglaudišanu. Savukārt, ja suns komandu izpilda nepareizi, tā tiek atkārtota, līdz viņš to apgūst, bet sodīts suns netiek noteikti. Strādājot ar suniem,

jābūt ļoti pacietīgam, treneris nedrīkst būt nervozs un stresains, jo tadā gadījumā nekas nesanāks.

— Kāpēc cilvēki suniem dažkārt piekeras vairāk nekā cilvēkiem?

— Tā tiešām mēdz būt un es par to pat brīnos, jo domāju, ka tas nav īsti pareizi — cilvēkam pirmajā vietā tomēr jābūt otram cilvēkam. Protams, par labu sunim kalpo tādi argumenti, kā: suns tevi vienmēr gaidis mājās; suns priečāsies tevi ieraugot vienalga kādā izskatā; suns tev nekad neko nepārmetis. Viņa mīlestība pret cilvēku ir bez nosacījumiem.

— Pavīsam nezen atkal biji Somijā. Kārtējo reizī brauci mācīties, dažīties pieredzē?

— Šoreiz, kopā ar visiem suniem, biju aizbraukusi atpūsties. Somijā dzīvo mans vīrs — arī viņš nodarbojas ar sunu trenēšanu, tur ir manas otrs mājas. Visapkārt brīnišķīga daba, līdzās 50 km garš ezers ar kristāltīru ūdeni. Ko vairāk var vēlēties!

— Kas ir suna lielākā laime?

— Būt kopā ar savu saimnieku. Daudzi nez kāpēc pret suniem-pava- doņiem un asistentiem izturas ar žēlu- mu — viņi esot pādarīti par kalpiem, bet šie suni pat ir laimīgāki par citiem, jo ar saimnieku kopā ir 24 stundas diennakti. Turpretī cilvēki, kuri iet uz darbu, savus mīluļus vienus mājās at- stāj 8-12 stundas, un suni šajā laikā noteiktī nejūtas laimīgi. Jo pēc savas būtības suns ir bara dzīvnieks, viņam pastāvīgi vajadzīga kompānija. Mūsu valstī, pārdodot kādam kucēnu, pa- gaidām par saimnieka dienas režīmu neviens īsti neinteresējas, bet ārzemēs tam pievērš lielu uzmanību — ja cilvēks darba dēļ suni vienu mājās būs spiests atstāt 8 stundas, viņam kucēnu ne- dabūt. Somijā, Zviedrijā maksimālais pieļaujamais laiks, kad suns varētu palīkt viens, ir 4-5 stundas. Ja saimnieks jau iepriekš zin, ka būs prom ilgāk, suns jāaizved uz speciālu sunu dārziņu vai viesnīcu. Un cilvēki to dara, jo ir ielāgojuši, ka pret saviem mīlu- ņiem jābūt atbildīgiem. Līdz ar to šajās valstīs sunus mājās tur daudz mazāk cilvēku. Bet pie mums, es uzskatu, sunu ir daudz par daudz — kāds rējējs ir gandrīz katrā mājā un, kā labi var novērot, lielāko daļu dienas viņš pa- vada viens. Turklat ar iespēju brīvi skraidit pa pagalmu lielam sunim ne- pietiek — ar viņu katru dienu jādodas pāris stundu garā pastaigā, lai suns varētu kārtīgi izskrieties. Jo pagalms, lai arī cik liels tas būtu, ir ierobežota teritorija, priekš suna — vienīnēka kamera cietumā, jo sunim vajag sajust brīvību, plašumu, saostīties ar citiem suniem. Jā, arī cilvēks pielāgojas dzīvei vienīnēka kamerā, bet — vai tā ir dzīve? Tāpēc, ja kāds izlemj īemt suni, tad jārēķinās, ka gadus 10-13 ar viņu būs jānodarbojas.

— Kāds ir tavs viedoklis par «klei- tinās ķērbtajiem somiņu sunišiem»?

— Suns nav jāgērējī kleitīnās, nav jānēsā ne somiņā, ne klēpī — suns ir suns un viņam jāiet savām kājām.

— Kas jādara cilvēkiem, kuri, izla- sījuši mūsu sarunu, gribēs iegādāties suni-pavadonī vai suni-asistentū?

— Jāsazinās ar biedrību «Teodors», jāraksta iesniegums un jārēķinās, ka gadus 3 būs jāgaida rīndā, jo, kā jau minēju, sunu apmācība ir ilgstošs pro- cess, bet gribētāju kļūt par to «audžu- vecākiem» — daudz.

— Daži saimnieki tīk ļoti piekeras saviem miluļiem, ka viņa nāvī pār- dzīvo vaīrāk nekā tūvinieku aizsēšanu.

— Arī es esmu ļoti piekerusies su- nim, kurš pie manis dzīvo jau 13 ga- dus, bet apzinos, ka ilgā viņš vairs nedzī- vos. Tāpēc jau tagad panēmu jaunu, elo šķirnes suni. Šī šķirne Vācijā izvei- data jau pasen, bet oficiāli vēl nav atzīta. Elo var izskolot par ļoti labiem asisten- tiem ratīniekiem un cilvēkiem ar kus- tību traucējumiem, jo viņi ir ļoti draudzīgi un pēc dabas neparatī mierīgi — tas panākts selekcijas celā. Nezinu nevienas citas šķirnes kucēnu, kurš nelēkātu un 3-4 mēnešu vecumā savu saimnieku aiz prieka nevarētu nogāzt gar zemi, bet ratīniekiem un cilvēkiem ar kus- tību traucējumiem tas nudien neder.

— Piekrīti tam, ka nav nīknu sunu, bet ir nīkni saimnieki. Protī — viss atkarīgs no audzināšanas.

— Dažām šķirnēm agresivitāte gan ir ieprogrammēta jau ģenētiski. Bet mīti par dobermaņu, bulterjeru mežonīgo dabu ir tikai mīti. Dobermanus savā laikā selekcionēja tieši košanai, bulterjers tika veidots kā mīļš suns, bet bija laiks, kad šo sunu senčus izmantoja sunu cīnās. Un, ja tagad šīs šķirnes suni tiek nepareizi socializēti, ja viņi nav pieraduši pie bērniem, tad var gadīties, ka tajā brīdī, kad, teiksim bērns viņiem nodara sāpes, sunos nostrādā aizsarg- reakcija — viņi kož automātiski, bet šo sunu sakodiens ir ļoti spēcīgs un nereti viņi pēc pirmā kodiena vairs nevar apstāties — ir nostrādājusi viņos iestā- dītā ģenētiskā programma. Un tieši tāpēc šie suni ir bīstami, bet ne tāpēc, ka viņi būtu agresīvi pēc dabas. Tur- pretī ķufaundlends pacietīs pat to, ka bērns viņam iebaksta sānā ar cirkuli — suns vienkārši aizies prom. Tāpēc, pirms īemt kucēnu, jāpatur prātā — ir šķirnes, kas radītas tieši nogalināt. Starp tiem ir arī medību suni. Un vien- mēr jāatceras, ka dzīvnieks ir un paliek dzīvnieks — arī stūrī iespiesta žurka iekodis cilvēkam.

— Cilvēki bieži izvēlas sunus, kas viņiem līdzinās pēc izskata.

— Un laika gaitā abi kļūst vēl līdzī- gāki — ne tikai pēc izskata, bet arī rakstura, jo viens otram ir pamatiņi piemērojušies.

— Kāds ir tavs viedoklis par «klei- tinās ķērbtajiem somiņu sunišiem»?

— Suns nav jāgērējī kleitīnās, nav jānēsā ne somiņā, ne klēpī — suns ir suns un viņam jāiet savām kājām.

— Kas jādara cilvēkiem, kuri, izla- sījuši mūsu sarunu, gribēs iegādāties suni-pavadonī vai suni-asistentū?

— Jāsazinās ar biedrību «Teodors», jāraksta iesniegums un jārēķinās, ka gadus 3 būs jāgaida rīndā, jo, kā jau minēju, sunu apmācība ir ilgstošs pro- cess, bet gribētāju kļūt par to «audžu- vecākiem» — daudz.

ANTRA KRASINA